

SIMFONIČNI ORKESTER IZ PEKINGA

Simfonični orkester iz Pekinga je leta 1977 ustanovil dirigent Li Delun. Orkester je kmalu postal eden najbolj znanih na Kitajskem, njegov zdajšnji glasbeni direktor in glavni dirigent pa je Tan Lihua. V tistem času sta si ustanovitelj Li Delun in kitajski dirigent Huang Feili ustvarila sloves najbolj iskanih dirigentov na Kitajskem ter tako postala svetovalca orkestra. Prav z njuno pomočjo je lahko Simfonični orkester iz Pekinga zelo hitro napredoval. Kot orkester državne prestolnice privablja najboljše kitajske glasbenike, občinstvo pa ga ceni tudi zaradi širokega razpona repertoarja in značilnega kitajskega sloga. Vsako leto prireja številne abonmajske koncerte, skupaj z drugimi nastopi pa se ponaša s številko čez 80 koncertov letno, pri katerih pogosto gostujejo tudi priznani dirigenti iz celega sveta. Orkester v imenu kitajske prestolnice redno sodeluje tudi pri mnogih mednarodnih kulturnih izmenjavah.

Posebno poslanstvo orkestra pa pomeni skrb za razvoj kitajske etnične simfonične glasbe. Vsako leto predstavi številna dela domačih skladateljev, s čimer botruje razvoju kitajskega simfoničnega repertoarja. Med pomembne dejavnosti orkestra sodijo tudi koncerti za mlade in na splošno za občinstvo, ki si želi spoznati skrivnosti simfonične glasbe. Z istim namenom za kitajsko nacionalno televizijo pogosto izvajajo koncerte v živo. Leta 1996 je orkester nastopal tudi na Kitajskem zidu, koncert pa so prek satelitskega prenosa lahko spremljali številni gledalci po svetu. Simfonični orkester iz Pekinga se pogosto podaja na svetovne turneje in pri tem sodeluje s številnimi uglednimi solisti in dirigenti.

Z založbo EMI jih veže ekskluzivna snemalna pogodba.

TAN LIHUA

Tan Lihua je zelo cenjen in iskan kitajski dirigent. Med drugim so ga v tujini k sodelovanju vabili Ruski državni akademski simfonični orkester (leta 2000 in 2001 je pri tem orkestru imel status gostujočega dirigenta), Londonski filharmonični orkester in Kraljevi filharmonični orkester, redno pa dirigira tudi vsem pomembnim kitajskim orkestrom. Tan

Lihua je glasbeni direktor in glavni dirigent Simfoničnega orkestra iz Pekinga, prav tako pa je predsednik Pekinškega društva glasbenikov. Je strokovnjak za izvedbo kitajske glasbe, hkrati pa se posveča poglobljenemu študiju klasičnega zahodnoevropskega simfoničnega repertoarja. Dirigiral je premierne izvedbe na stotine novih del kitajskih skladateljev, tako doma kot v tujini. Ob tem je opravil tudi pionirsko delo pri seznanjanju domačega občinstva s ključnimi simfoničnimi deli zahodnoevropske glasbe, vodil pa je tudi kitajske krstne izvedbe del, kot so Dvořákova *Simfonija št. 7*, Respighijeva simfonična pesnitev *Rimske pinije* in *Simfonija št. 7* Sergeja Prokofjeva. V letih 2001, 2003 in 2006 je popeljal Simfonični orkester iz Pekinga na tri uspešne evropske turneje, ki so vzbudile med evropskim poslušalstvom veliko zanimanja.

Leta 1997 je začel sodelovati pri planiranju in promociji priljubljenih tradicionalnih pekinških novoletnih koncertov, ki so nepogrešljiv del kulturno-umetniške ponudbe tega praznovanja. Tan Lihua redno osmišlja in dirigira pedagoško koncipirane koncerte, s katerimi želi približati simfonično glasbo mladini in glasbeno neizobraženem občestvu. Dotlej je posnel več kot 400 plošč (z deli tako kitajskih kot evropskih skladateljev) in več kot sto partitur filmske glasbe.

LI BIAO

Li Biao sodi med redke virtuoze na tolkalih. S svojo izjemno tehniko, poglobljenim razumevanjem tolkal in velikim muzikalnim čutom si je zaslužil sloves najboljšega azijskega solista na tolkalih. Šolati se je začel pri petih letih, s sedmimi pa je kot čudežni deček že nastopal doma in v tujini. Po študiju na pekinškem konservatoriju mu je kitajska vlada omogočila, da je postal eden prvih Kitajcev, ki so študirali tolkala na uglednem Konservatoriju Čajkovskega v Moskvi. Po-diplomsko se je izobraževal še v Münchnu, pri svetovno znanem tolkalistu Petru Sadlu. Med študijem je osvojil številne nagrade. Li Biao izvaja dela iz različnih ob-

dobij, zaslužen pa je tudi za nastanek številnih novih del, ki so ukrojena za njegove značilne muzikalne veščine in značaj – Li namreč igra na približno 60 različnih tolkalih – iz Afrike, Amerike, Evrope in Azije. Je gost mnogih festivalov in kot solist nastopa z vodilnimi svetovnimi orkestri, kot so na primer Simfonični orkester Bavarskega radia ter Češka in Moskovska filharmonija. Ob tem se kot solist na turnejah z vodilnimi kitajskimi orkestri redno vrača v Evropo. Li Biao je ustanovitelj in umetniški vodja Festivala za tolkala v Pekingu, ob tem pa še poučuje na Pekinškem osrednjem konservatoriju in na Visoki šoli za glasbo Hannsa Eislerja v Berlinu ter na mojstrskih tečajih po vsem svetu. Posnel je tudi veliko plošč – kot solist ali v komornih skupinah. Leta 2008 je s svojo skupino tolkal igral na zaključni slovesnosti Olimpijskih iger v Pekingu in je tudi posnel vso glasbo s tolkali, ki je bila namenjena za to posebno priložnost.

VEČER RTS

Napovedujemo

Sreda, 29. april 2009, ob 19.30
6. abonmajski koncert Komornega cikla
Dvorana Union Maribor
PATRICIA KOPATCHINSKAJA – violina

ANNA MARIA PAMMER – sopran
Spored: Kurtág

Nedelja, 17. maj 2009, ob 19.30
7. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
Dvorana Union Maribor
RADIJSKI SIMFONIČNI
ORKESTER FRANKFURT

Paavo Järvi dirigent
Spored: Haydn, Bártok, Brahms

VPIS ABONMAJEV 2009/2010

- vpis za dosedanje abonente: od 15. do 29. maja 2009
- vpis za nove abonente: od 22. do 29. maja 2009

Več o programu, cenah in ugodnostih na www.nd-mb.si, v Informacijski pisarni Narodnega doma in v objavah v medijih.

Maribor, Slovenija kandidat za Evropsko prestolnico kulture 2012
ČISTA ENERGIJA!
Maribor • Murska Sobota • Novo mesto • Ptuj • Slovenj Gradec • Velenje

CIKEL ORKESTRSKIH KONCERTOV

6. abonmajski koncert

Četrtek, 23. april 2009, ob 19.30
Dvorana Union Maribor

SIMFONIČNI ORKESTER IZ PEKINGA

Tan Lihua dirigent
Li Biao – tolkala

2008 | 2009

Koncert sta podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Maribor.

Informacije in prodaja vstopnic: Narodni dom Maribor, Ulica kneza Kocljaka 9, 2000 Maribor, vsak delavnik od 8.30 do 18. ure, v soboto od 9. do 12. ure ter uro pred koncertom v Dvorani Union v Mariboru.
Tel. 02 229 40 11; 02 229 40 50; 040 744 122; 031 479 000. **E-pošta:** info@nd-mb.si, prodaja@nd-mb.si

<http://www.nd-mb.si/>

Spored

KEJIE FANG
Tibetanski plesi

BAO YUANKAI
Kitajske ljudske pesmi
<i>Pesem ugank</i>
<i>Gospa Lan Huahua</i>
<i>Veseli sončni vzhod</i>

GUO WENJING
Koncert za tolkala in orkester op. 47,
»Gorsko obredje«
<i>Toccata in elegija za marimbo</i>
<i>Trio in kvartet za en gong – Toccata za skupino gongov</i>
<i>Recitativ za bobne</i>

* * *

SERGEJ PROKOFJEV
Romeo in Julija op. 64, odlomki iz suit št. 1 in št. 2
<i>Montagi in Capuleti</i>
<i>Mlada Julija</i>
<i>Ljudski ples</i>
<i>Madrigal</i>
<i>Maske</i>
<i>Romeo in Julija</i>
<i>Tibaltova smrt</i>
<i>Romeo na Julijinem grobu</i>

Kitajski skladatelj **Kejie Fang** se je rodil v majhnem mestu Xuchang v provinci Henan. Kompozicijo je študiral pri slovitem profesorju Su Xiaju. Danes zaseda pomembno mesto v glasbenem življenju province Henan; je podpredsednik glasbenega društva province, predstojnik tamkajšnje Akademije za ljudsko orkestralno glasbo ter dekan Inštituta umetnosti v Henanu. Kejie sodi med najuspešnejše in najvplivnejše skladatelje sodobne kitajske glasbe.

Kejie Fang je kot skladatelj ustvaril glasbena dela najrazličnejših zvrsti. Piše simfonično, komorno in vokalno glasbo ter plesno glasbo, posveča pa se tudi kitajski operi. Njegove skladbe so del repertoarja glavnih kitajskih orkestrov, izvajajo pa jih tudi profesionalne zasedbe drugod po svetu. Kejijejeva dela so sistematična in tehnično natančna, njegov glasbeni jezik poskuša biti čimbolj preprost. Vendar kljub temu – ali pa prav zato – v njej vedno išče predvsem globino.

Poleg *Simfonije št. 1 (Domovina)* in simfonične pesnitve *Svete luči nad dolgimi ljudmi* sodijo med njegova najbolj prepoznavna dela *Tibetanski plesi* za orkester, ki so nastali po naročilu pekinškega simfoničnega orkestra. Plesi se v kitajščini imenujejo *Re Ba Wu Qu*. *Re Ba* je prvotno pomenil besede, s katerimi so naslavljali tibetanske ljudske umetnike; *Wu Qu* pa pomeni tibetsko plesno glasbo. V skladbi je Kejie zajel ritme in zvoke tibetanskega *tap* plesa, značilnega prazničnega ljudskega plesa. Z značilno preprostim glasbenim jezikom se Kejie približuje strastni in velikodušni naravi Tibetancev, obenem pa poskuša poustvariti praznično vzdušje petja in plesa.

Kitajskega skladatelja **Baoja Yuankaija** (*1944) je močno zaznamovala predvsem njegova glasbenopedagoška pot. Po študiju na pekinškem konservatoriju je bil učitelj na konservatoriju v Tianjinu, deloval pa je tudi kot gostujoči predavatelj na Univerzi Xiamen. Trenutno je namestnik predsednika kompozicijskega komiteja v Kitajskem glasbenem društvu. Bao je prejemnik številnih

nagrad; med drugim si je prislužil tudi naziv »izvrstnega glasbenega vzgojitelja« oz. »učitelja«, kar je pomenilo eno prvih državnih priznanj za njegovo dolgoletno ter uspešno pedagoško in skladateljsko delo.

Bao piše glasbo najrazličnejših zvrsti: simfonično in komorno glasbo, pa tudi kantate in musicale ter filmsko glasbo. Veliko del je napisal tudi za otroke. V kar 40 državah vseh celin so med leti 1991 in 2001 izvajali njegovo gigantsko simfonično delo, zasnovano na kitajskih ljudskih motivih in temah, *Rapsodijo Kitajske*. Tako simfonije, kot tudi ostale njegove skladbe so naletele na dober odziv, posnele pa so jih ugledne založniške hiše širom sveta. Nanje so se z navdušenjem odzvali tudi izvajalci in poslušalci, kar nekajkrat pa je bil Bao predstavljen tudi v uglednih glasbenih revijah. Zato ne preseneča, da njegova dela neredko srečamo na programih najuglednejših koncertnih hiš na Kitajskem in v tujini.

Pesem ugank je otroška ljudska pesem iz Yunnana, ki prikazuje besedno igro v dialogu vprašanj in odgovorov med dvema sestricama. Pihala in godala ponazarjajo živahno in humorno razpoloženje pesmi. Melodično gradivo osrednjega dela pesmi pa je izposojeno iz druge yunnanske ljudske pesmi z naslovom »Anningzhou«. Pesem *Gospa Lan Huahua* s severa province Shaanxi pripoveduje o pogumnem dekletu z imenom Lan Huahua, ki se upre fevdalnemu sistemu in se bori, da bi se lahko poročila z izbrancem, ki ga ljubi. Toda njen upor se tragično konča in jo stane celo življenje. Glasba, pisana za oboo in violončelo v začetku pesmi opisuje njeno strastno in vztrajno ljubezen. Glasba trobil, ki sledijo temu odseku, predstavlja njeno jezo in boj. Pesem se zaključi s ponovitvijo osnovne teme, ki se ob spremljavi pavk izteče v tragično razpoloženje tega nesrečnega konca ljubezenske zgodbe.

Popolnoma drugačno vzdušje prevladuje v pesmi *Veseli sončni zahod* iz province Sečuan. Živahna in neposredna pesem opisuje ponos in srečo otrok, ki se vzpenjajo v hrib, ko hitijo opravljat svoje delo. Melodijo predstavi celoten orkester, njen zanos in energijo pa

še poudarjajo značilni odseki, kjer trobila, godala in pavke prevzamejo glavno vlogo.

Tudi skladatelj **Guo Wenjing** (*1956) prihaja iz okolja prejšnjih pesmi – Sečuana, gorate province na jugozahodu Kitajske in domovanja mnogih čarovniških ter šamanskih ritualov. Še kot čisto majhen otrok se je naučil igrati violino – darilo staršev, ki so ga hoteli odvrniti od nevarnega pohajkovanja po ulicah Chongqinga. Med kulturno revolucijo se je seznanil z ljudsko glasbo Sečuana, ki je imela velik vpliv na njegovo zgodnje skladateljsko ustvarjanje. Komponirati je začel že kot violinist plesnega in zborovskega ansambla v Chongqingu, nato pa je študiral na pekinškem konservatoriju. Od leta 1983 tam tudi poučuje. Je član Združenja kitajskih glasbenikov ter prejemnik številnih nagrad doma in v tujini, kot gostujoči predavatelj pa je bil med drugim aktiven tudi na Švedskem in v Združenih državah Amerike.

Guojev opus je nadvse raznovrsten, saj obsega simfonično in koncertno glasbo, simfonične pesnitve in komorno ter filmsko in scensko glasbo. Pri svojem komponiranju se nemalokrat poslužuje tudi literarnih predlog in sicer pesmi velikih kitajskih pesnikov, v delu *Odmevi nebes in zemlje, op. 3*, za zbor a capella in solista – tolkalca pa je uglasbil besedila iz sanskrta ter tibetanske in kitajske tekste. Njegova dela so najprej izvajali predvsem na Kitajskem in v ZDA, od leta 1993 pa so znana in priljubljena tudi v Evropi.

Še en zahteven projekt za tolkalista predstavlja noviteta, ki je na tej turneji doživela svetovno premiero. *Koncert za tolkala in orkester, op. 47*, je nastal po naročilu Simfoničnega orkestra iz Pekinga. Kot pravi skladatelj sam, je bilo delo sprva zamišljeno kot skladba za tolkala, ki bi »meditirala o preteklosti«. Vendar je naravna katastrofa, silovit potres v Wenchuanu 12. maja 2008, to zamisel spremenila. Tedaj se je *Koncert za tolkala in orkester* spremenil v pripoved o rojstvu in smrti. Ob skorajšnji obletnici wenchuanskega po-

tresa je to glasba žalovanja za vsemi, ki so umrli in tej katastrofi.

Mladi skladatelj **Sergej Prokofjev** (1891–1953) je po prvi svetovni vojni še užival dokajšnjo naklonjenost političnih oblasti. Za razliko od Rahmaninova in Šostakoviča je lahko odšel iz Rusije z uradnim dovoljenjem oblasti. Kot pianist in skladatelj je nekaj časa deloval v Ameriki, kjer je za opero v Chicagu napisal *Zaljubljen v tri oranže*. Leta 1920 se je preselil v Pariz, kjer je veliko pisal tudi za balet in sodeloval s slovitim umetnikom Djagilevom. Večino naslednjih šestnajstih let je preživel v Franciji, nato pa se je leta 1936 vrnil v Rusijo. V tistem času je bila njegova glasba za politični vrh še vedno sprejemljiva. A prav v tem letu je sovjetska oblast javno napadla in obsodila sicer uspešno Šostakovičevo opero, *Lady Macbeth iz okrožja Mcensk*. Šostakovič je postal *persona non grata*, izgnan iz političnega in družbenega življenja. A nekoliko naivni Prokofjev ni slutil, kaj to pomeni za vse glasbenike v Sovjetski uniji. Ko ga je politik Ždanov v centralnem komiteju s svojim govorom obsodil, je bil Šostakovič sicer navzoč med skladateljji v dvorani, vendar ga tematika ni preveč zanimala, saj se je še naprej nemoteno pogovarjal s svojim sosedom. 10. februarja 1948, dvanajst let kasneje, se je ime Prokofjeva pridružilo Šostakovičevemu. Obsodba je bila še hujša in bolj neposredna. Prokofjev je bil v posebnem dekretu obdolžen formalizma, zlasti v povezavi z opero *Vojna in mir*. Izvedba nekaterih njegovih del je bila prepovedana. Njegova prva žena Lina je bila aretirana. Skladatelj si po tem udarcu ni več opomogel; od leta 1948 pa vse do svoje smrti je bolehal in trpel za negotovostjo, kar se odraža tudi v nekaterih njegovih delih iz tega časa.

Tragičen dokument tega obdobja so tudi dolga javna pisma, ki jih je Prokofjev pisal Zvezi sovjetskih skladateljev. V njih je pozdravil februarski odlok, ki je postavil pogoje, »da si bo sovjetska glasba lahko opomogla«, in se zahvalil za »jasne smernice«, ki jih je skladateljem

dala partija. Predvsem pa se je tudi sam obtožil za krivega tega, česar ga je dolžil odlok: zaradi zahodnih vplivov je kriv atonalnosti in formalizma. Kljub temu se je poskušal tudi opravičiti s tem, da se je v nekaterih svojih delih vendarle uspešno otesel zahodnih tendenc. Med temi deli je navedena tudi glasba za balet *Romeo in Julija*, ki ga je na pobudo Sergeja Radlova iz leningraškega Državnega akademskega gledališča opere in balete (po atentatu na politika Kirova leta 1934 preimenovano v Gledališče Kirova) začel pisati leta 1934. Atentatu so sledile čistke in klima v Leningradu se je spremenila, zaradi česar v Leningradu baleta še niso mogli izvesti. Balet so nato uvrstili v repertoar moskovskega Bolšoj teatra. Klavirski izvleček je Prokofjev končal poleti 1935, ko se je skupaj z nekaterimi člani Bolšoj teatra zadrževal v Tarussi, oktobra pa je začel z orkestracijo. Plesalci, ki jim je takrat predstavil glasbo, so trdili, da nanjo ni možno plesati. Po drugi strani pa sta Radlov in Prokofjev menila, da v plesu ni mogoče prikazati smrti ljubimcev ter si zato v baletu zamislila srečen konec. Nazadnje so plesalci in skladatelj le dosegli odličen kompromis; glasba je ostala in namesto srečnega konca je tudi zaključek ostal zvest Shakespearovi drami.

Balet je sicer jasno zasnovan kot epizoden prikaz tragedije ljubimcev iz Verone; narativnost je še bolj eksplicitna prav zaradi natančno naslovljenih epizod. Prokofjev je spretno povezal osnovne teme z glavnimi liki drame in njihovimi dejanji ter dramskim dogajanjem, pa naj gre za ples v maskah pri družini Capulet, za predstavitev vzdušja ljudskega plesa v Veroni, za prikaz mlade deklice Julije pred plesom ali pa njen ljubezenski ples z Romeom. Kot se spomnimo, je to ljubezen, ki v spletu nesrečnih okoliščin vodi Romea vse od umora Julijinega sorodnika Tibalta, izgnanstva iz Verone, do skrivne poroke z Julijo in vse do nesrečnega zapleta z Julijino navidezno smrtjo, navsezadnje pa do tragične smrti obeh ljubimcev.

Katarina Šter